

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعای پیش از مطالعه

اَللّٰهُمَّ اَخْرِجْنِيْ مِنْ ظُلُمَاتِ الْوَهْمِ وَاكْرِمْنِيْ بِنُورِ الْفَهْمِ
اَللّٰهُمَّ افْتَحْ عَلَيْنَا اَبْوَابَ رَحْمَتِكَ وَاَنْشُرْ عَلَيْنَا خَزَائِنَ عُلُوْمِكَ
بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

پروردگارا، خارج کن مرا از تاریکی های فکر و گرامی بدار به نور فهم
پروردگارا، بکشای بر ما درهای رحمت را و بگستران کنج های دانشت را به امید رحمت
تو ای مهربان ترین مهربانان

بباید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دوست عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله‌ی مؤلف، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از پدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی، غیرشرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، نتیجه‌ی این عمل نادرست، موجب رواج بی‌اعتمادی در جامعه و بروز پی‌آمدهای ناگوار در زندگی و محیط ناسالم برای خود و فرزندانمان می‌گردد.

نکات داغ اقتصاد فرد

ویژه کارشناسی ارشد رشته‌ی اقتصاد بهداشت

تألیف و گردآوری:

امین علیزاده

«رتبه ۱۴ کارشناسی ارشد اقتصاد بهداشت دانشگاه علوم پزشکی ایران»

سرشناسه

: عزیزاده، امین، ۱۳۶۸-

عنوان و نام پدیدآور

: AGK نکات داغ اقتصاد خرد ویژه کارشناسی ارشد رشته‌ی اقتصاد بهداشت / تألیف و

گردآوری امین عزیزاده.

مشخصات نشر

: تهران: آناهید گستر خلیلی، ۱۴۰۴.

مشخصات ظاهری

: ۷۸ص. مصور، جدول، نمودار؛ ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.

شابک

: 978-622-4744-56-2

وضعیت فهرست‌نویسی

: فیپا

موضوع

: اقتصاد خرد -- راهنمای آموزشی (عالی)

Microeconomics -- Study and teaching (Higher)

اقتصاد خرد -- مسائل، تمرین‌ها و غیره (عالی)

Microeconomics -- Problems, examinations, etc (Higher)

رده‌بندی کنگره

: HB۱۸۰/ف۲

رده‌بندی دیویی

: ۳۳۸/۵۰۷

شماره کتابشناسی ملی

: ۹۹۹۶۳۳۳

انتشارات آناهید گستر خلیلی

نام: AGK نکات داغ اقتصاد خرد

تألیف و گردآوری: امین عزیزاده

ناشر: آناهید گستر خلیلی

نوبت و سال چاپ: اول . ۱۴۰۴

شمارگان: ۱۰۰۰

چاپ و صحافی: گیلان

مدیر تولید: امیرحسین خلیلی

مدیر فنی و هنری: مریم آرده

تایپ و صفحه‌آرایی: آرزو راضی

بهاء: ۱۱۰۰۰۰ تومان

آموزشگاه/ فروشگاه: ۰۲۱۶۶۵۶۸۶۲۱

مرکز پخش: ضلع جنوب غربی میدان انقلاب . جنب بانک پارسیان . مجتمع تجاری پارس . طبقه اول

مدیر فروش: ۰۹۱۹۱۶۸۵۹۷۰ (ارتباط از طریق پیامک)

 agkpublisher@gmail.com

www.agkins.com

طایفه سخن‌مدیر تولید:

سپردن کار به اهلش نشانه‌ی خردمندی است.

برای تولید بسته‌های آموزشی تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ایم تا محصولی شایسته را تقدیم شما عزیزان نماییم. مجموعه‌ای که پیش روی شماست براساس معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور می‌باشد و به قلم مجرب‌ترین اساتید تألیف شده است و مطالعه آن موجب صرفه‌جویی در زمان و هزینه شما خواهد شد. ارائه بالاترین آمار قبولی در کنکور کارشناسی ارشد و دکتری در دهه اخیر بیان‌گر توانایی این گروه در راستا اهداف خود می‌باشد. اینک با اتکا به تجربه‌ای ۱۷ ساله می‌توانیم ادعا کنیم که مجموعه حاضر، بی‌شک از جمله‌ی کامل‌ترین و تضمینی‌ترین بسته‌های آموزشی در عرصه کنکور می‌باشد.

برخی از ویژگی‌های بسته‌های آموزشی:

- منطبق با معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور
- گردآوری و تألیف توسط مجرب‌ترین اساتید کنکور
- تدریس مطالب از سطح پایه تا پیشرفته به بیان ساده و روان
- انتقال بهتر مفاهیم با استفاده از شکل، جدول و نمودار
- تألیف مبتنی بر نحوه‌ی طراحی سوالات کنکور
- مطالعه یک منبع منسجم به‌جای مطالعه چندین منبع مختلف
- منبعی خودآموز و بدون نیاز به مدرس

اینک علاوه بر مطالعه بسته‌های آموزشی استفاده از خدمات زیر را به عنوان ضمانتی برای قبولی به شما داوطلبان عزیز توصیه می‌کنم؛

- نکات داغ (Hot Points)

این‌بار زمان به نفع شما در حال گذر است؛ دیگر نیازی به خلاصه‌نویسی برای دوران مرور و جمع‌بندی نخواهید داشت ...

اکثر داوطلبان پس از مطالعه‌ی منابع برای خلاصه‌نویسی دچار سردرگمی می‌شوند یا به خلاصه‌های خود اطمینان ندارند. حتی گاهی حجم خلاصه‌ها بیش از حجم منبع می‌شود!!! گاهی هم به اشتباه تصور می‌کنند که نکات و خلاصه‌هایشان در چارچوب کنکور است یا نکاتی را که گلیچین کرده‌اند مهم‌اند.

توجه کنیم که خلاصه‌نویسی مطالب برای کنکور دارای اصول و قاعده است که اغلب داوطلبان پس از مطالعه قادر به انجام صحیح آن نیستند. به همین منظور تمام تلاش خود را به کار گرفته‌ایم که استانداردترین منبع نکات را در چارچوب کنکور تقدیم شما نماییم.

هدف از تولید نکات داغ فراهم کردن یک منبع برای دوران مرور و جمع‌بندی است.

- ویژگی‌های نکات داغ:

برگرفته از معتبرترین و به‌روزترین منابع کنکور
مجموعه‌ای از نکات کنکوری به صورت طبقه‌بندی موضوعی
پوشش قابل ملاحظه سوالات کنکور در کم‌ترین حجم ممکن
مناسب‌ترین منبع برای دوران مرور و جمع‌بندی

- آزمون‌های آزمایشی: خوش بود گر محک تجربه آید به میان

داوطلب شجاع کیست؟ داوطلبی است که خود را مورد سنجش و ارزیابی قرار دهد تا پیش از آزمون سراسری به نقاط ضعف خود پی برده و آن‌ها را تقویت نماید. صادقانه به شما توصیه می‌کنیم که در آزمون‌های آزمایشی شرکت کنید تا بتوانید خود را با خود (سنجش) و با دیگران (ارزیابی) مقایسه و نقاط ضعف و قوت خود را شناسایی نمایید.

- مشاوره و برنامه‌ریزی: برای موفقیت هوش کافی نیست، جسارت لازم دارد.

در صورتی که نمی‌توانید با توجه به زمان آزادتان برنامه‌ی مطالعاتی استاندارد برای خود تدوین کنید حتماً از افراد با تجربه که خود در این مسیر موفق بوده‌اند کمک بخواهید. افرادی که تجربیات خود را صادقانه در اختیار شما قرار می‌دهند و برنامه‌ریزی مناسب با شرایط زمانی و ویژگی‌های روحی و جسمی مختص شما انجام می‌دهند.

- کتاب تست:

کوچک‌ترین واحد یادگیری در کنکور، تست است.
شما می‌توانید برای این که سطح یادگیری خود را پس از مطالعه بسنجید از کتاب‌های تست مجموعه (تست کنکور) و ماطراحان (تست‌های تألیفی) استفاده کنید. این کتاب‌ها به‌صورت موضوعی طبقه‌بندی شده‌اند و می‌توانند نحوه‌ی طرح سوالات کنکور و سطح آن‌ها را به‌صورت واضح به شما نشان دهند.

- درسنامه‌های نکات داغ و کتاب‌های الگوریتم مناسب‌ترین منابع برای دوران مرور و جمع‌بندی:

بیش‌تر داوطلبان حین مطالعه نگران خلاصه‌نویسی و مرور آموخته‌های خود هستند و برای خلاصه‌نویسی زمان زیادی را صرف می‌کنند. اینک به شما مؤده می‌دهیم که این بار زمان به نفع شما در حال گذر است و دیگر با استفاده از درسنامه‌های نکات داغ و کتاب‌های الگوریتم نیاز به خلاصه‌نویسی ندارید.

شما می‌توانید پیشنهاد و یا انتقاد سازنده خود را به شماره تلفن همراه ۰۹۱۹۱۶۸۵۹۷۰ فقط و فقط پیامک نمایید.

مشاور و مدیر تولید

امیرحسین خلیلی

طلیحه سخن مؤلف:

ضمن آرزوی موفقیت برای شما دانشجویان عزیز، وظیفه خود می‌دانم که درباره آن چه که در این کتاب کمک‌آموزشی آورده شده چند نکته مهم را مطرح کنیم. همان‌طور که از عنوان مشخص است، سعی شده داغ‌ترین نکات درس اقتصاد خرد در قالب یک مجموعه خلاصه و روان آورده شود به‌طوری که نکات پیوسته و سریع گفته نه بلکه آموزش داده می‌شوند.

خب، همه این‌هایی که گفتم خوب بود ولی یک مسأله‌ای مهم است آن هم این که غالب سوالات این درس مفهومی و تحلیلی هستند و صرفاً نباید به خواندن نکات و یاد گرفتن آن‌ها بسنده کرد بلکه باید فکری برای تسلط بر نکات کرد که برای این کار من به شما دو راهکار پیشنهاد می‌دهم. راهکار اول: درسنامه اقتصاد خرد یا اگر وقت بیش‌تری دارید رفرنس اصلی معرفی شده توسط وزارت بهداشت را ابتدا بخوانید. هر فصل که مطالعه‌اش تمام شد بیايید و این نکات را هم بخوانید و از هر فصل تست بزنید خصوصاً تست‌های سال‌های اخیر. این راهکار اول هم کامل است هم زمان‌بر، اما یک راه سریع‌تر و ساده‌تر هم وجود دارد آن هم راه دوم است.

راهکار دوم: نکات داغ را بخوانید (خوبی این کتاب این است که نیامده نکات را صرفاً بگوید بلکه سعی کرده آموزش بدهد البته خیلی خلاصه). بعد از هر فصل تست بزنید خصوصاً تست‌های سال‌های اخیر. نگران کتاب تست مختص درس اقتصاد خرد در کنکور وزارت بهداشت نباشید چون یک کتاب تست درجه یک با پاسخ‌های تشریحی را به زودی منتشر می‌کنیم. این راه حل دوم سریع‌تر است و من به کسانی که تا کنکور زمان زیادی ندارند این راه دوم را پیشنهاد می‌دهم.

یک نکته مهم: کلاً داشتن این کتاب نکات داغ کمک می‌کند که از اصلی‌ترین مطالب دور نمانید چون این کتاب کمک‌آموزشی حاصل بررسی کنکورهای اخیر و منابع معرفی شده و سایر منابع مهم برای درس اقتصاد خرد هست و سعی شده بین همه نکات مهم، آن‌هایی که داغ‌تر هستند را داخل کتاب بیاوریم، پس از بودنش در سبد مطالعه‌اتان خوشحال باشید. امیدوارم این کتاب بتواند به شما کمک کند که سریع‌تر و بهتر نتیجه بگیرید.

در پایان جا دارد از همکاران گرامی جناب آقای امیرحسین خلیلی و سرکار خانم مریم آرده که با زحمات شبانه‌روزی خود در انتشارات آناهید گستر خلیلی، اینجانب را در تألیف این کتاب کمک‌آموزشی صبورانه یاری رساندند، کمال تقدیر و تشکر صمیمانه را داشته باشم و برای ایشان در تمام مراحل زندگی آرزوی بهترین‌ها را دارم.

آرزومند موفقیت شما

امین علیزاده

فهرست مطالب

صفحه

فصل و عنوان

فصل اول: تقاضا، عرضه، تعادل.....	۹
فصل دوم: کشش.....	۱۷
فصل سوم: نظریه رفتار مصرف کننده.....	۲۵
فصل چهارم: نظریه رفتار تولید کننده.....	۳۵
فصل پنجم: هزینه.....	۴۵
فصل ششم: بازار رقابت کامل.....	۵۱
فصل هفتم: بازار انحصار کامل فروش.....	۵۹
فصل هشتم: بازار رقابت انحصاری و انحصار چندقطبی فروش.....	۶۶
فصل نهم: بازار عوامل تولید (قیمت گذاری و اشتغال عوامل تولید).....	۷۲

تقاضا، عرضه، تعادل

۱

تقاضا:

مقدار کالا یا خدمتی که با توجه به قیمت و سایر عوامل در هر دوره خریداری می‌کنیم ($\neq$ نیاز داریم).

عوامل موثر بر تقاضا:

$$Q_x^d = F(P_x, I, P_y; A, E, \dots)$$

انتظارات $\nearrow$ قیمت سایر کالاها $\nearrow$ قیمت X مقدار تقاضا X
 $\nwarrow$ تبلیغات $\nwarrow$ درآمد $\nwarrow$

تابع تقاضا:

تابعی است که رابطه‌ی بین قیمت و مقدار کالا را با فرض ثابت بودن سایر عوامل نشان می‌دهد که این رابطه معمولاً معکوس است و به قانون منفی بودن شیب منحنی تقاضا معروف است. تابع تقاضا را می‌توان به صورت تابع $(Q_x^\alpha = 10 - 2P_x)$ ، منحنی

($\begin{array}{c} P_x \\ \nearrow \\ O \searrow Q_x \end{array}$) و یا جدول نشان داد. در حالت معمول تابع تقاضا به صورت $Q_x^\alpha = F(P_x)$ نشان داده می‌شود اما گاهی تابع $P_x = F(Q_x^d)$ که تابع معکوس تقاضا یا تابع قیمت است نیز به عنوان تابع تقاضا استفاده می‌شود.

تغییر تقاضا:

تغییر قیمت $\leftarrow$ حرکت روی منحنی تقاضا $\Leftarrow$ تغییر در مقدار تقاضا $\Leftarrow$ P عامل درون‌زا

تغییر سایر عوامل $\leftarrow$ جابه‌جایی منحنی تقاضا $\Leftarrow$ تغییر در تقاضا $\Leftarrow$ سایر عوامل برون‌زا

درآمد و تقاضا:

فصل اول

$$I \uparrow \begin{cases} Q_x \uparrow \rightarrow \frac{dQ_x}{dI} > 0 \rightarrow \text{کالا عادی یا نرمال} \\ Q_x \downarrow \rightarrow \frac{dQ_x}{dI} < 0 \rightarrow \text{کالا پست} \\ \bar{Q}_x \rightarrow \frac{dQ_x}{dI} = 0 \rightarrow \text{کالا مستقل از درآمد (نه پست نه نرمال)} \end{cases}$$

افزایش Q_x موجب انتقال منحنی تقاضا به سمت راست و کاهش آن باعث انتقال منحنی تقاضا به سمت چپ می‌شود.

اگر درآمد ما افزایش یابد $\leftarrow$ و منحنی تقاضا به سمت راست بره $\leftarrow$ کالا نرمال / اگر به چپ بره $\leftarrow$ کالا پست

منحنی انگل

منحنی‌ای است که رابطه‌ی مصرف و درآمد را با فرض ثبات سایر عوامل نشان می‌دهد.

قیمت سایر کالاها و تقاضا

$$P_y \uparrow \rightarrow Q_y \downarrow \begin{cases} Q_x \uparrow \rightarrow \text{دو کالا جانشین} \\ Q_x \downarrow \rightarrow \text{دو کالا مکمل} \\ \bar{Q}_x \rightarrow \text{دو کالا مستقل} \end{cases}$$

منحنی تقاضا

شیب مثبت $\leftarrow$ کالاگیفن / عمودی $\leftarrow$ انحصاری / افقی $\leftarrow$ رقابت کامل

عرضه:

مقدار کالا یا خدمتی که به ازای قیمت معین و ثابت بودن سایر عوامل، در هر دوره، بنگاه‌ها به بازار ارائه می‌کنند.

عوامل موثر بر عرضه:

$$Q_x^s = F(P_x, \overset{\substack{\uparrow \\ \text{هزینه‌های تولید}}}{TC}, \overset{\substack{\uparrow \\ \text{انتظارات عرضه کنندگان}}}{T}, \overset{\substack{\downarrow \\ \text{تکنولوژی}}}{E}, \dots)$$

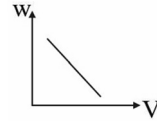
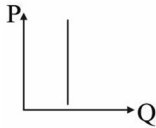
تابع عرضه

تقاضا، عرضه، تعادل

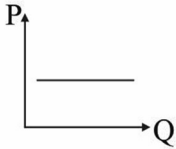
تابعی است که رابطه‌ی مقدار عرضه‌ی یک کالا و قیمت آن را با فرض ثبات سایر عوامل نشان می‌دهد که این رابطه در حالت معمولی مستقیم است و یعنی شیب منحنی عرضه (صعودی) و مثبت است.

تغییرات عرضه مثل تغییرات تقاضا است.

منحنی عرضه

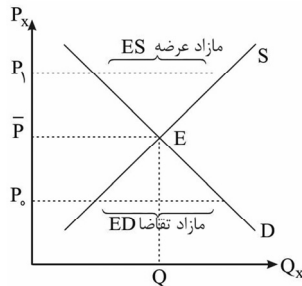
شیب منفی ← عرضه نیروی کار (حالت‌های خاص) / عمودی ← عرضه کوتاه‌مدت / افقی ← عرضه رو در روی یک مصرف‌کننده‌ی خاص

تعادل: به وضعیتی گفته می‌شود که در آن تمایلی به تغییر وجود نداشته باشد.

تغییر: عرضه‌کننده قیمت را پایین می‌آورد تا کالایش را بفروشد.

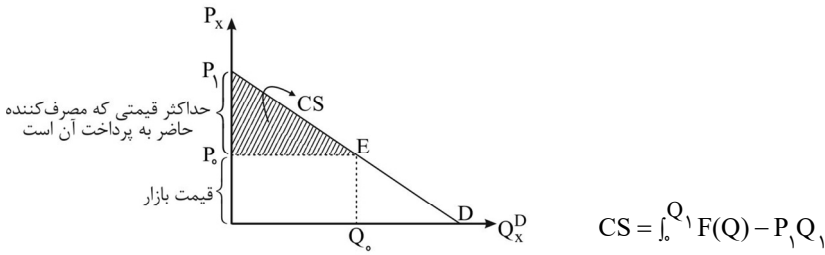
تغییر: مصرف‌کننده قیمت را بالا می‌برد تا کالای مورد نظر را به دست آورد.

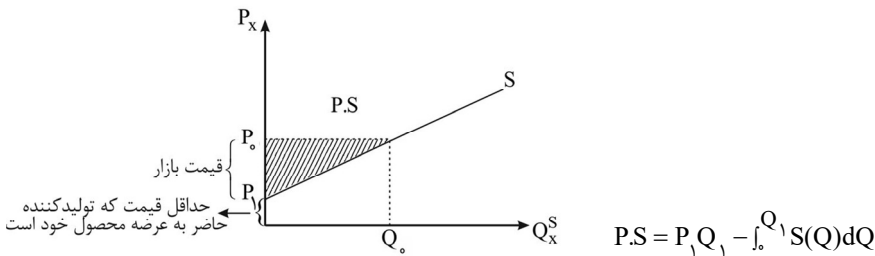
تغییر در نقطه‌ی تعادل: هر عاملی که باعث انتقال منحنی‌های عرضه و تقاضا شود موجب تغییر در نقطه‌ی تعادل و در نتیجه تغییر در قیمت و مقدار تعادلی می‌گردد که میزان این تغییر به شکل و جا به جایی منحنی‌های عرضه و تقاضا بستگی دارد.

مازاد رفاه مصرف‌کننده (CS): برابر است با حداکثر قیمتی که مصرف‌کننده حاضر است بپردازد منهای قیمت بازار

منحنی قیمت بازار از نظر هندسی: سطح زیر منحنی تقاضا و بالای قیمت بازار

✂ مازاد رفاه تولیدکننده (P.S): برابر است با قیمت بازار منهای حداقل قیمتی را که عرضه کننده برای عرضه کالا باید دریافت نماید.

✂ اضافه رفاه مصرف کننده (CS) با قیمت بازار (P_0) و کشش تابع تقاضا رابطه‌ی معکوس دارد و اضافه رفاه تولید کننده (P_0) با قیمت (P_0) رابطه‌ی مستقیم و با کشش عرضه رابطه‌ی معکوس دارد.

✂ انواع تعادل: چنانچه به هر دلیلی از تعادلی خارج شویم، اگر مجدداً به تعادل اولیه برگردیم به آن تعادل پایدار گویند در غیر این صورت تعادل ناپایدار است. برای بررسی پایداری تعادل دو تفسیر داریم:

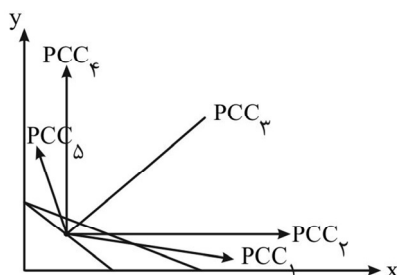
تفسیر والراس: (فرم: یک قیمت و دو مقدار) (با توجه به S و D در اینجا مازاد مقدار عرضه و تقاضا داریم. یعنی تعادلی پایدار است. که در آن بالاتر از قیمت تعادلی مازاد عرضه و پایین تر از آن مازاد تقاضا داریم.

تفسیر مارشال: (فرم: یک مقدار، دو قیمت) در اینجا مازاد قیمت تقاضا و مازاد قیمت

والراس $\begin{cases} \text{پایدار} & P \leftarrow P_0 \leftarrow \text{مازاد عرضه} \leftarrow P \text{ کاهش} \\ \text{ناپایدار} & P \leftarrow P_0 \leftarrow \text{مازاد تقاضا} \leftarrow P \text{ افزایش} \end{cases}$

مارشال $\begin{cases} \text{پایدار} & Q \leftarrow Q_0 \leftarrow \text{مازاد قیمت تقاضا} \leftarrow Q \text{ افزایش می دهد} \\ \text{ناپایدار} & Q \leftarrow Q_0 \leftarrow \text{مازاد قیمت عرضه} \leftarrow Q \text{ کاهش می دهد} \end{cases}$

تفسیر مارشال: (فرم: یک مقدار، دو قیمت) در اینجا مازاد قیمت تقاضا و مازاد قیمت

شکل PCC	E_x^d	نوع کالای x	ارتباط x و y
PCC_1	$E > 1$	معمولی (نرمال)	جانشین
PCC_2	$E = 1$	نرمال	y مستقل از x
	$E < 1$	نرمال	x و y مکمل
	$E = 0$	خنثی (پست)	x و y کاملاً مکمل
	$E < 0$	گیفن	x و y مکمل

اثر کل، اثر جانشینی، اثر درآمدی

فرض کنید P_x کاهش یابد در این صورت $\frac{P_x}{P_y}$ کاهش می‌یابد یعنی x نسبت به y

ارزان‌تر شده است که این باعث افزایش تقاضا برای x می‌شود. این اثر به اثر جانشینی

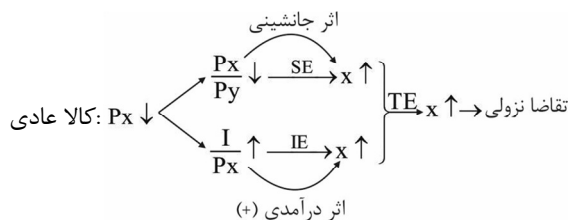
(SE) معروف است که همیشه منفی است. همچنین درآمد حقیقی $(\frac{I}{P_x})$ افزایش

می‌یابد. در این صورت تقاضا برای x می‌تواند افزایش (x عادی) یا کاهش (پست) یابد و

ثابت بماند (مستقل از درآمد). به این اثر، اثر درآمدی (IE) گویند. به مجموع اثر

درآمدی و اثر جانشینی، اثر کل $(SE + IE = TE)$ می‌گویند. حال به بررسی

حالت‌های مختلف می‌پردازیم.

نظریه رفتار تولیدکننده

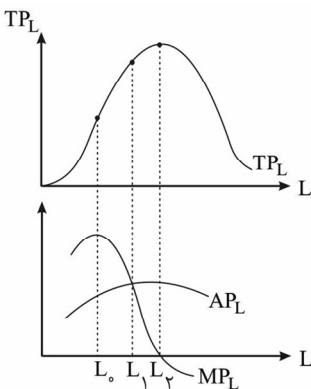
در این فصل می‌خواهیم بگوییم که یک تولیدکننده باید چگونه بودجه‌ی خود را صرف خرید عوامل تولید کند تا حداکثر تولید را به‌دست آورد. در این فصل هدف تولیدکننده حداکثر کردن تولید از پولی است که هزینه می‌کند یا حداقل کردن هزینه برای تولید مشخصی از محصول است، نه حداکثر کردن سود. تابع تولید: تابعی است که رابطه‌ی بین مقدار عوامل تولید و مقدار محصول تولید شده را با فرض ثابت بودن تکنولوژی نشان می‌دهد.

$$TP_L = f(L) \rightarrow \text{فقط } L \text{ متغیر و } K \text{ ثابت}$$

$$TP = f(L, K) \rightarrow \text{هر دو عامل متغیر}$$

تولید کل (TP): مقدار تولید به ازای هر سطح از عامل تولید است.

تولید متوسط (AP): به ما می‌گوید که به ازای هر عامل تولید به‌طور متوسط چه مقدار تولید داشته‌ایم. از نظر هندسی شیب خطی است که هر نقطه روی TP را به مبدا وصل می‌کند.

$$AP_L = \frac{TP_L}{L}$$

بازار رقابت کامل

بازارها را براساس تعداد تقاضاکنندگان (خریداران) و عرضه‌کنندگان (فروشنندگان) به شکل زیر تقسیم‌بندی می‌کنند:

عرضه‌کننده / تقاضاکننده	یک	چند	زیاد
یک	انحصار مضاعف	انحصار ناقص خرید	انحصار کامل خرید
چند	انحصار ناقص فروش	انحصار چندقطبی مضاعف	انحصار چندقطبی خرید
زیاد	انحصار کامل فروش	انحصار چندقطبی فروش	رقابت کامل

اگر در بازاری تعداد عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان زیاد باشد ولی کالاهای ناهمگن باشند، بازار رقابت انحصاری داریم.

ویژگی‌های بازار رقابت کامل:

تعداد عرضه‌کنندگان و تقاضاکنندگان زیاد است. زیاد یعنی آنقدر هست که هر فرد نمی‌تواند به تنهایی روی قیمت‌ها تأثیر بگذارد. در این صورت قیمت‌ها داده شده و خریداران و فروشندگان قیمت‌پذیرند.

ورود و خروج به بازار آزاد است (شرط سیال بودن).

کالاهای عرضه شده همگن‌اند.

اطلاعات کامل است. یعنی خریداران و فروشندگان در مورد قیمت‌ها اطلاعات کامل دارند (شرط شفافیت).

شرط تعادل (حداکثر شدن سود) در بنگاه‌های رقابتی در کوتاه‌مدت: در بازار رقابتی تقاضا در سطح قیمت داده شده $\bar{P}$ افقی است. می‌دانیم $TR = P \cdot q$ است. از آنجایی که P ثابت است و شیب TR هم برابر P است پس TR خطی است که از مبدا می‌گذرد و $AR = MR = \bar{P}$ می‌باشد. بنابراین منحنی‌های MR ، AR و تقاضا بر هم منطبق‌اند.

شکل منحنی‌های هزینه به نوع بازار ربطی ندارد و همان‌طور که می‌دانیم به شکل تابع تولید بستگی دارد. برای شکل‌گیری تعادل و حداکثر شدن سود باید:

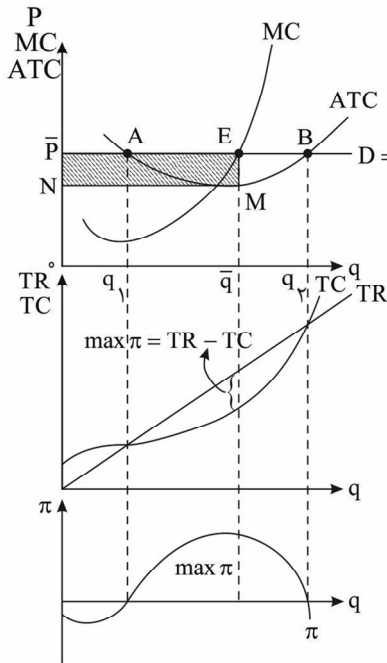
$$\max : \pi = TR - TC \Rightarrow \textcircled{1} : \pi' = 0 \rightarrow MR = MC \rightarrow \bar{P} = MC$$

$\textcircled{2} : \pi'' < 0 \rightarrow MR' - MC' < 0 \rightarrow -MC' < 0 \rightarrow \boxed{MC' > 0}$ یعنی MC باید صعودی باشد

سود زمانی برابر صفر می‌شود که:

$$\pi = TR - TC = 0 \rightarrow TR = TC \rightarrow R = C \rightarrow \boxed{\bar{P} = AC}$$

با توجه به مطالب فوق شرط تعادل را می‌توانیم در نمودارهای زیر نیز بررسی کنیم.

$$E : MC = \bar{P} = MR \rightarrow \max : \pi = TR - TC \rightarrow q = \bar{q}$$

$$A, B : ATC = \bar{P} = AR \rightarrow TC = TR \rightarrow \pi = 0$$

از A تا E : $\pi > 0$ ولی $MR > MC \rightarrow$ افزایش $TR >$ افزایش $TC \rightarrow \pi \uparrow \rightarrow q_1 \uparrow \rightarrow q = \bar{q}$

از E تا B : $\pi < 0$ ولی $MR < MC \rightarrow$ افزایش $TR <$ افزایش $TC \rightarrow \pi \downarrow \rightarrow q_2 \downarrow \rightarrow q = \bar{q}$

بازار عوامل تولید (قیمت گذاری و اشتغال عوامل تولید)

همان طور که برای بازار محصول انواع مختلف بازار مثل رقابت کامل، انحصار کامل فروش و ... را معرفی کردیم، برای عوامل تولید نیز می توان انواع بازارها نظیر رقابت کامل، انحصار خرید، انحصار فروش و ... را تصور کرد. در این فصل می خواهیم شرایط تعادل را برای بنگاهی که در هر یک از انواع بازارهای گفته شده فعالیت می کند، بیان نماییم.

شرط تعادل (حداکثر شدن سود) بنگاهی که در بازار کالا و عوامل تولید رقابت کامل فعالیت می کند: ابتدا به معرفی مفاهیمی می پردازیم که در این قسمت با آن ها سروکار داریم. ضمناً فرض ما این است که فقط عامل نیروی کار، نهاده ای متغیر بنگاه است.

☞ L : تعداد نیروی کار

☞ W : دستمزد هر واحد نیروی کار

$$TVC = L \times W \quad \text{☞}$$

☞ MP_L : تولید نهایی نیروی کار

$$VMP_L = P \cdot MP_L = \frac{dTR}{dL} \quad \text{☞}$$

ارزش تولید نهایی نیروی کار

✦ شکل منحنی VMP_L مانند MP_L است.

☞ با این تفاسیر، شرط تعادل در چنین حالتی $W = VMP_L$ است و داریم:

$$W > VMP_L \quad (MC > MR \text{ است که}) \Rightarrow L \downarrow \rightarrow Q \downarrow$$

$$W < VMP_L \Rightarrow L \uparrow \rightarrow Q \uparrow$$

☞ از آن جایی که هر دو بازار رقابت کامل است، P و W ثابت هستند و می دانیم $P = MR$ خواهد بود.

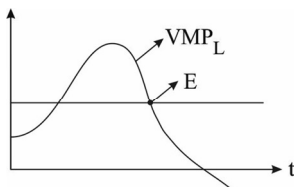
$$TR = \bar{P} \cdot Q = \bar{P} \cdot TP_L$$

$$\text{TVC} = \bar{W}.L$$

$$\max : \pi = TR - TVC - TFC$$

$$\frac{d\pi}{dL} = \bar{P} \cdot MP_L - \bar{W} - \bullet = \bullet \Rightarrow \boxed{VMP_L = \bar{W}} \Rightarrow \text{شرط لازم}$$

$$\frac{d^2\pi}{dL^2} = \frac{dV}{dL} - \frac{dVMP_L}{dL} < 0 \Rightarrow \boxed{\frac{dVMP_L}{dL} < 0} \Rightarrow \text{شرط کافی } VMP_L \text{ یا همان } MP_L \text{ نزولی باشد}$$

قبلاً گفتیم در بازار رقابتی شرط حداکثر سود $P = MC$ است و حالا گفتیم شرط تعادل $W = VMP_L$ است. داریم:

$$\boxed{\text{VMP}_L = W} \Rightarrow P \cdot \text{MP}_L = W \Rightarrow P = \frac{W}{\text{MP}_L} \Rightarrow \boxed{P = MC}$$

$$W < VMP_L \Rightarrow MC < P, W > VMP_L \Rightarrow MC > P$$

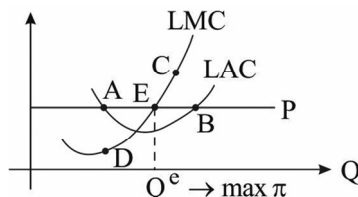
حال اگر دو نهاده‌ی متغیر در تولید داشته باشیم مثل L و K در این صورت شرط تعادل یا حداکثر سود به صورت زیر می‌باشد.

$$VMP_L = W, VMP_K = r \Rightarrow \frac{MP_L}{W} = \frac{MP_K}{r} = \frac{1}{P} = \frac{1}{MC}$$

شرط بالا، شرط حداکثر شدن سود است که در بلندمدت فقط در نقطه‌ی $P = LMC$ برقرار

است. اما همان طور که در فصل های قبل گفته بودیم $\frac{MP_L}{W} = \frac{MP_K}{r}$ شرط حداکثر شدن تولید

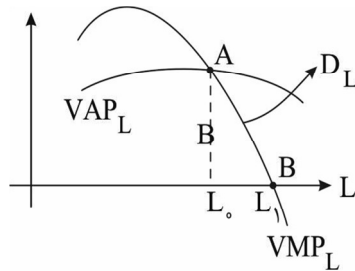
به ازای هزینه‌ای معین یا شرط حداقل شدن هزینه به ازای سطح تولیدی معین است که در همه‌ی نقاط، روی منحنی‌های هزینه بلندمدت برقرار است.

تابع تقاضای بنگاه برای نهاده‌ی متغیر وقتی فقط یک نهاده‌ی متغیر داریم: همان تابع VMP_L است. البته آن قسمت از VMP_L که اولاً مثبت است و ثانیاً پایین‌تر از $VAP_L = P \cdot AP_L$ قرار دارد.

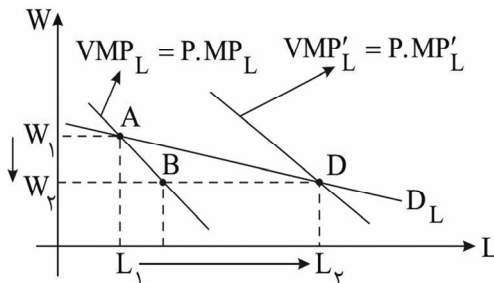
If : $VMP_L < 0 \rightarrow VTP_L \downarrow \rightarrow \pi \downarrow$

If : $VMP_L > VAP_L \rightarrow MC < AVC \rightarrow$ ضرر

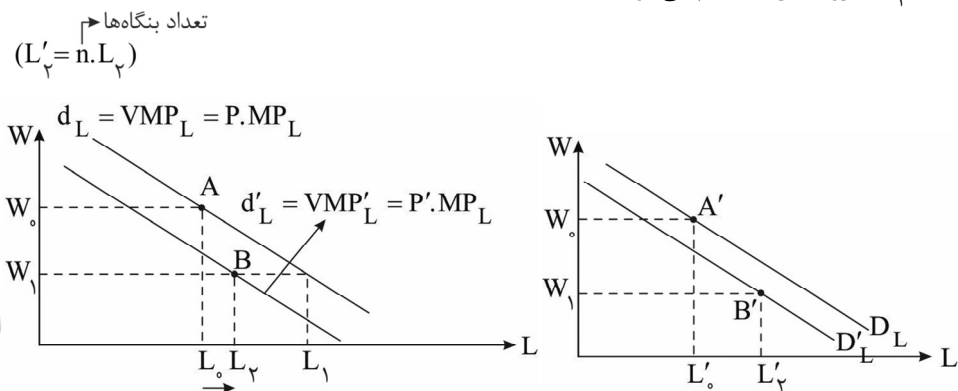

برای به‌دست آوردن معادله خط تقاضای نیروی کار کافی است با کمک شرط تعادل یعنی $W = VMP_L$ ، L را برحسب W به‌دست آوریم و یا این‌که این کار را به کمک حداکثر کردن تابع سود انجام دهیم.

تابع تقاضای بنگاه برای نهاده‌ی متغیر وقتی بیش از یک نهاده‌ی متغیر داریم: در این حالت دیگر تابع تقاضای نیروی کار منحنی VMP_L نیست. بلکه خطی است که شیبش از VMP_L کم‌تر است. زیرا در این حالت وقتی دستمزد کاهش می‌یابد، علاوه بر افزایش استخدام نیروی کار، نهاده‌ی دیگر مثل سرمایه نیز بیش‌تر استخدام می‌شوند و در نتیجه MP_L افزایش می‌یابد و تابع VMP_L به سمت راست منتقل می‌شود. در این صورت اگر در سطح دستمزد W_1 در نقطه‌ی A باشیم، با کاهش دستمزد تا W_2 دیگر به B منتقل نمی‌شویم. بلکه در نقطه‌ی D قرار می‌گیریم.

منحنی تقاضای بازار برای یک نهاده‌ی متغیر: تقاضای بازار نیروی کار در صورتی از جمع افقی تقاضای بنگاه‌ها به دست می‌آید که قیمت محصول ثابت باشد. اما وقتی دستمزد کاهش می‌یابد، نیروی کار بیش‌تری استخدام می‌شود و تولید افزایش می‌یابد در نتیجه P کاهش می‌یابد و موجب انتقال VMP_L که همان تقاضای بنگاه‌ها است به سمت چپ می‌شود. در این صورت به جای L_1 ، هر بنگاه L_p نیروی کار استخدام می‌کند که متناظر با آن در بازار L'_p نیروی کار استخدام می‌شود.

منحنی عرضه یک عامل متغیر وقتی بازار رقابت کامل است: در این حالت منحنی عرضه‌ای که در مقابل یک بنگاه قرار می‌گیرد افقی است و دستمزد ثابت است. ولی منحنی عرضه‌ی بازار معمولاً صعودی است. یعنی مثلاً برای افزایش عرضه‌ی نیروی کار در بازار، باید دستمزد افزایش یابد.

شرط تعادل بنگاهی که بازار محصولش انحصار کامل فروش و بازار عوامل رقابت کامل است: در این حالت شرط حداکثر شدن سود این است که $MRP_L = W$ باشد و همچنین MRP_L نزولی باشد. در چنین حالتی دستمزد ثابت است.

MRP_L : درآمد نهایی حاصل از تولید نیروی کار می‌باشد و نشان می‌دهد که به ازای هر واحد تغییر نیروی کار، درآمد کل بنگاه چقدر تغییر می‌کند. در واقع:

$$MRP_L = \frac{\Delta TR}{\Delta L} = \frac{dTR}{dL}$$

$$TR = P \cdot Q, P = F(Q), Q = F(L) \Rightarrow MRP_L = \frac{dTR}{dL} = \frac{dTR}{dQ} \cdot \frac{dQ}{dL} = MR \cdot MP_L$$

در این حالت تابع تقاضای نیروی کار همان VMP_L است و MRP_L دارای شیبی دو برابر VMP_L است. چون MR دارای شیبی دو برابر P است و $VMP_L = P \cdot MP_L$ و $MRP_L = MR \cdot MP_L$.

☞ شرط تعادل بنگاه انحصاری:

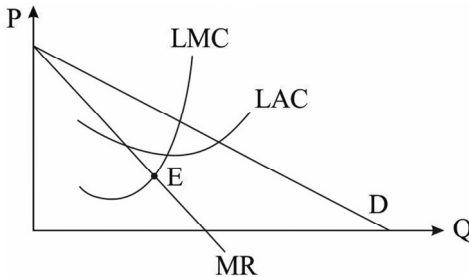
$$\text{If : } MRP_L = W \rightarrow MR \cdot MP_L = W \rightarrow MR = \frac{W}{MP_L} \rightarrow MR = MC$$

$$\text{If : } MRP_L > W \rightarrow MR > MC$$

$$\text{If : } MRP_L < W \rightarrow MR < MC$$

☞ اگر بنگاهی که بازار محصولش انحصاری و بازار عوامل رقابت کامل است، با بیش از یک نهاده‌ی متغیر مواجه باشد، مثلاً L و K هر دو متغیر باشند، شرط تعادل به صورت زیر خواهد بود که این شرط فقط در $MR = LMC$ برقرار است.

$$\left\{ \begin{array}{l} MRP_L = W \rightarrow MR = \frac{W}{MP_L} = MC \\ MRP_K = r \rightarrow MR = \frac{r}{MP_K} = MC \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{MP_L}{W} = \frac{MP_K}{r} = \frac{1}{MR} = \frac{1}{MC}$$

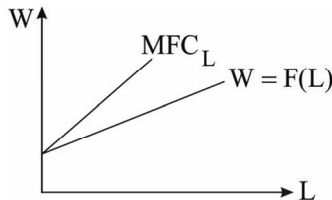
☞ شرط تعادل بنگاهی که بازار محصولش رقابت کامل است و در بازار نهاده‌ها انحصار خرید دارد: در این حالت تابع عرضه‌ی بازار نهاده، همان تابع عرضه‌ای است که در مقابل بنگاه خریدار نهاده قرار دارد. در این صورت تابع عرضه‌ی نیروی کار صعودی و با عرض از مبدا مثبت خواهد بود و تابع آن به صورت $W = F(L)^+$ معرفی می‌شود. چون در این جا دیگر دستمزد ثابت نیست. به معرفی یک متغیر جدید می‌پردازیم:

☞ MFC_L : هزینه‌ی نهایی نیروی کار است و نشان می‌دهد که یک واحد نیروی کار بیش تر، چقدر هزینه‌ی کل بنگاه را افزایش می‌دهد و داریم:

$$MFC_L = \frac{dTVC}{dL} = \frac{d(W \cdot L)}{dL} = W'_L \cdot L + L'_L \cdot W$$

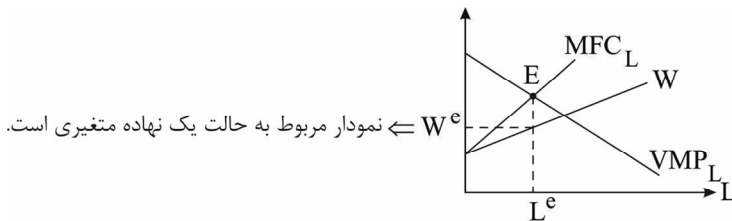
بازار عوامل تولید (قیمت‌گذاری و اشتغال عوامل تولید)

منحنی MFC_L نیز صعودی با عرض از مبدا برابر با منحنی عرضه‌ی نیروی کار و شیبی دو برابر آن است. یعنی داریم:

و از آن‌جا که در این‌جا بازار محصول رقابتی است $MRP_L = VMP_L$ خواهد بود و شرط تعادل به‌صورت $VMP_L = MFC_L$ می‌باشد. هم‌چنین اگر بیش از یک نهاده‌ی متغیر داشته باشیم شرط تعادل به‌صورت زیر خواهد بود:

$$\left. \begin{array}{l} VMP_L = MFC_L \rightarrow P \cdot MP_L = MFC_L \\ VMP_K = MFC_K \rightarrow P \cdot MP_K = MFC_K \end{array} \right\} \Rightarrow \frac{MP_L}{MFC_L} = \frac{MP_K}{MFC_K} = \frac{1}{P} = \frac{1}{MC}$$

اگر بازار محصول از نوع رقابت کامل باشد $MRP_L = VMP_L$ و اگر بازار عوامل رقابت کامل باشد $MFC_L = W$ خواهد بود.

شرط تعادل بنگاه برای زمانی که بازار محصول انحصار فروش و بازار عوامل انحصار خرید باشد و اگر فقط L عامل متغیر باشد، معادل $MFC_L = MRP_L$ خواهد بود و چنان‌چه K هم متغیر باشد داریم:

$$\frac{MP_L}{MFC_L} = \frac{MP_K}{MFC_K} = \frac{1}{MC} = \frac{1}{MR}$$

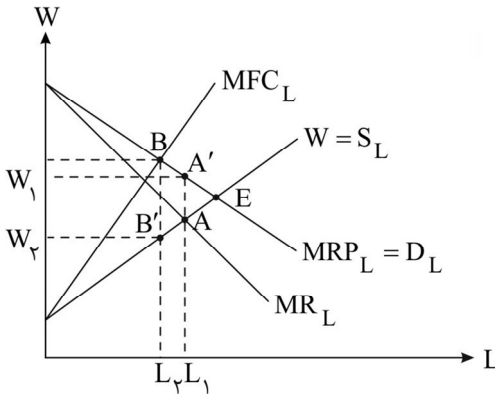
بیش‌ترین اشتغال و دستمزد و در نتیجه بیش‌ترین درآمد نیروی کار در حالت اول (محصول: رقابت کامل / عوامل: رقابت کامل) شکل می‌گیرد و کم‌ترین سطح L و W درآمد نیروی کار در حالت چهارم (محصول: انحصار فروش / عوامل: انحصار خرید) رخ می‌دهد.

نوع دوم و سوم مابین این دو حالت قرار می‌گیرند و قابل مقایسه با هم نیستند.

انحصار مضاعف:

به حالتی گفته می‌شود که در بازار عوامل فقط یک فروشنده و یک خریدار وجود داشته باشد. در این حالت مطابق شکل MRP_L و درآمد نهایی حاصل از تولید خریدار است که در واقع همان تقاضای پیش روی فروشنده است و MR_L درآمد نهایی فروشنده است و W منحنی عرضه پیش روی خریدار است و برابر است با هزینه نهایی فروشنده MFC_L نیز هزینه نهایی نیروی کار خریدار است.

بنابراین تعادل خریدار در نقطه B با شرط $MRP_L = MFC_L$ در سطح اشتغال L_p و دستمزد W_p برقرار می‌شود و تعادل فروشنده در نقطه A با شرط $MR_L = W = MC$ با اشتغال L_1 و دستمزد W_1 برقرار می‌شود. این‌که تعادل کلی در کجا شکل می‌گیرد به قدرت چانه‌زنی طرفین بستگی دارد.

اما آنچه مسلم است این می‌باشد که تعادل در محدوده‌ی $BB'AA'$ و دستمزد بین W_p و W_1 و اشتغال بین L_p و L_1 برقرار می‌شود.

اگر دو انحصارگر فروش و انحصارگر خرید در هم ادغام شوند، نقطه تعادل نقطه E خواهد بود.

بانک سوالات

جمع‌آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به‌صورت فصل‌بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

دریافت نمونه‌ی کتاب به‌صورت رایگان

www.agkins.com

بانک سوالات

جمع‌آوری سوالات کنکور کاردانی به کارشناسی
کارشناسی ارشد و دکتری به‌صورت فصل‌بندی شده

سوالات تألیفی

تألیف سوالات مشابه کنکور

جامع

حاوی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

الگوریتم

چکیده‌ی تمامی مطالب و نکات لازم
برای کنکور براساس منابع

دریافت نمونه‌ی کتاب به‌صورت رایگان

www.agkins.com

شماره تماس با نمایندگی‌های فعال و رسمی آناهید گستر خلیلی

نمایندگی	شماره تماس	نمایندگی	شماره تماس
اراک (آقای حسینی)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۵۰	شیراز (آقای فروردین/ خانم هوشمندی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۲
اردبیل (خانم عاصمی‌زاده)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۸	فسا (خانم شعبانی)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۲
ارومیه (آقای آرمیون)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۱	قزوین (خانم چگینی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۹
اسفراین (خانم اسماعیل‌زاده)	۰۹۱۹۶۳۲۱۸۵۲	کرج (آقای دکتر علیرضاپور)	۰۹۱۹۷۷۸۱۹۴۷
اصفهان (آقای نصری)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۰	کاشان (خانم صادق‌پور)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۶
ایلام (آقای دکتر بوچانی)	۰۹۱۹۰۹۸۰۳۱۸	کردستان (آقای ابراهیمی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۸
اهواز (آقای امین‌فر)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۴	کرمانشاه (آقای ابراهیمی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۸
بیرجند (آقای دکتر بهروان)	۰۹۱۹۵۹۰۷۲۰۳	کهکیلویه (آقای فروردین/ خانم هوشمندی)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۲
تبریز (خانم عاصمی‌زاده)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۴۷	گرگان (آقای شامعلی)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۷
چهرم (آقای یاعلی جهرمی)	۰۹۰۱۳۷۳۷۸۹۶	مراغه (آقای صمدی)	۰۹۱۹۵۷۳۳۱۷۹
خرم‌آباد (خانم میر)	۰۹۱۹۲۷۰۵۸۷۸	مشهد (خانم دکتر شجاعی)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۴
زنجان (خانم دکتر هوشیار)	۰۹۱۹۲۷۰۵۸۷۱	میاندوآب (آقای صمدی)	۰۹۱۹۵۷۳۳۱۷۹
ساری (آقای دکتر اکبری)	۰۹۱۹۷۷۸۱۹۴۴	هرمزگان (آقای زارعی)	۰۹۱۹۵۷۳۳۲۸۴
سمنان (آقای دکتر سلمانی)	۰۹۹۱۳۷۱۳۷۴۱	همدان (آقای سوری)	۰۹۱۹۵۷۳۰۱۵۵
شهرکرد (خانم تقی‌پور)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۹	یزد (خانم مهندس آزاد)	۰۹۱۹۹۱۰۱۲۴۳

بانک کتاب ناهید

«هر کتابی، از هر انتشاراتی را از ما بخواهید»

✓ جامع‌ترین بانک کتاب

✓ تحویل روزانه

✓ ارسال به تمامی نقاط کشور

✓ سفارش کتاب به‌صورت تلفنی و آنلاین

www.NIBS.ir

کتاب دانشگاهی، فنی و مهندسی، علوم پزشکی، علوم انسانی، عمومی،
ادبی، مذهبی، کمک آموزشی، کودک و نوجوان و کتاب نفیس

فروشگاه: تهران - خیابان انقلاب - روبه‌روی درب اصلی دانشگاه تهران

پاساژ فروزنده - طبقه همکف - پلاک ۳۳۱

تلفن: ۶۶۴۸۹۳۷۵ - ۰۲۱ - ۶۶۴۸۹۳۴۹ - ۰۲۱